

MANIFESTATIONS OF THE “CORRUPTION” IN THE BULGARIAN ECONOMY

YOANA VASILEVA¹

ПРОЯВЛЕНИЯ НА “КОРУПЦИЯТА” В БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА

ЙОАНА ВАСИЛЕВА

Abstract

Corruption is an obstacle for the development of the modern societies. It can manifest itself in both the public and the private sector. If there is not a definite state anti-corruption policy, it can cause serious material and non-material damages to the parties in a short period of time. These events are most often observed in the public sector, especially when large amounts of money are concerned, as well as in the public-private partnerships. The Bulgarian anti-corruption policy is in line with the European one, and despite it is not so successful, it continues to have a positive impact in terms of limiting the corruption.

Keywords: corruption, corruption in Bulgarian economy, corruption's development

JEL Codes: D73, O17

Въведение

Корупцията е иманентно присъща, както в българската икономическа действителност така и в икономиките на останалите държави членки на Европейския съюз. Съществуват редица правни дефиниции, конструирани от различни неправителствени организации и всичките водят към един извод, че корупцията може да се разбира като злоупотреба с власт за лична или групова изгода. Характерно за това „явление“ е, че то засяга най-вече публичния сектор, където може да се злоупотреби с обществена служба за лично облагодетелстване или за свързани с него лица. Корупционните действия най-често се реализират, когато едно длъжностно/служебното лице получи дар или облага, в резултат на което то използва делегираните му правомощия, за да осигури достъп на други лица до блага или услуги, които иначе биха били недостъпни за тях.

1. Усещане за корупция

В някои съвременни общества съществува очакване на реципрочност в отношенията с околните и стремеж към поддържане на мрежата от социални контакти с цел подсигуриране на обществена позиция/статут, власт, влияние, материална обезпеченост, а тези тенденции недвусмислено разкриват и потвърждават корупционните нагласи на индивидите (Витанова, В., 2010).

Корупцията е явление, което пряко влияе върху социалната действителност, икономическото развитие и основните демократични ценности изповядвани в нашето съвремие. Тя може да действа като мощен стимулатор за изкривяване на възприятието на обществото за това кое е правилно и кое грешно. При липсата на релевантна политика, насочена срещу ограничаване проявлението на корупционните практики, част от обществото може да се възползва от тях и да започне да се грижи за личното си облагодетелстване. Това от своя страна може да рефлектира върху голяма част от

¹ Student at Faculty of Economics, South-West University “Neofit Rilski”, Blagoevgrad, Bulgaria, email: yoli_98@abv.bg

основните принципи характерни за развитието на съвременното общество. Превесът на личния интерес над обществения такъв оказва негативно влияние, като намалява или изопачава фундаменталната роля на държавата в качеството и на гарант за еднаквото прилагане на законодателството.

Различните общества по различен начин приемат корупцията и усещат по различен начин нейното положително или отрицателно въздействие. Основната грижа на обществото е да направи своя морален избор: дали да провежда антикорупционна политика и да приеме, че тази дейност е нежелателна и да има ясна представа, какво представляват корупцията, нарушаването на определени ценности и принципи и приетите социални норми (Стемплевска, Л., 2018) или да се възползва максимално от благата, които тя може да му донесе. Има ситуации, при които, колкото и да е странно корупцията може да окаже положителен ефект върху развитието на икономиката, но като цяло този ефект е временен и не е устойчив (Tullock, G., 1996).

От друга страна резултатът от наличие на корупционни практики води до подкопаване на доверието към държавните органи (Национална стратегия за превенция и противодействие на корупцията в Република България 2015-2020), изпълняващи правотворческите и правоприлагащите си функция. Неефективността на съдебната система, по отношение на ефективното санкциониране на корупционни действия, засилва увереността и чувството за безнаказаност при корумпираните лица. В резултат на което обществото, когато загуби вяра в ефективността на провежданата държавна антикорупционна политика се принуждава да се съобразява с явлението „корупция“ и постепенно тя започва да се приема за „нещо нормално“ в ежедневието им. Ефектът е негативен за обществото, върху устойчивото развитие на икономиката, а липсата или силноограничената конкурентна среда води до намаляване на конкурентоспособността на търговците.

В бизнес средата корупцията създава несигурност, подкопава ефективността на публичните разходи и налява публичните средства за инвестиции. Това прави съответното място по-малко привлекателно за бизнес, като така намалява частните инвестиции и конкурентоспособността и не позволява на икономиката да реализира своя потенциал. Освен това корупцията възпира данъкоплатците да плащат данъци (Европейски семестър - тематичен информационен документ. Борба с корупцията). Всичко това оказва влияние на свой ред върху финансовите ресурси в публичния сектор, намалява данъчните приходи и допълнително ограничава капацитета на публичния сектор за инвестиране.

От друга страна корупцията спомага за развитието на сивата икономика, която пречи на пазарната икономика. Въпреки това тя има и положителни черти, като например увеличаването на доходите на част от населението, за сметка на държавните приходи. Именно нелегалната икономика спомага да се смекчат негативните последици от социално-икономическите явления като инфлация, безработица и други.

Като обобщение на всичко посочено до този момент може да се посочи, че корупцията пречи за осигуряването на адекватни публични услуги и създава неблагоприятна среда за развитието на частния сектор. Според провежданите емпирични изследвания относно влиянието на корупцията се правят изводи за значителния отрицателен ефект върху икономическата дейност и по-конкретно тя намалява цялостните инвестиции и икономическия растеж, променяйки структурата на държавните разходи, намалявайки делът на разходите за образование (Мауро, П., 2000).

2. Корупционни проявления

Корупцията може да се появи на всички нива на държавното управление. Възможно е да се прояви на местно, централно или международно ниво. Потенциалните ѝ места за развитие са на всяко едно ниво на реализиране на държавната политика. Там където има лице, заемащо висша публична длъжност, там има и потенциална възможност за възникване на корупционна практика. Съгласно българското законодателство, корупция е „налице, когато в резултат на заеманата висша публична длъжност лицето злоупотребява с власт, нарушава или не изпълнява служебни задължения с цел пряко или косвено извличане на наследваща се материална или нематериална облага за себе си или за други лица“. Тази правна дефиниция бе въведена с новоприетия „Закон за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество“ (ЗПКОНПИ) през 2019 г., обединявайки в себе си двата основни антикорупционни закони: „Закон за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси“ и „Закон за отнемане в полза на държавата на незаконно придобитото имущество“. До влизането в сила на ЗПКОНПИ все още съществуваше законова празнота по отношение на легалното определение на корупцията. Поради този факт всяко едно противоправно деяние на лица, заемащи определена длъжност в държавния апарат можеше да бъде определяна като корупционна. В резултат на което общественото мнение за това дали има или няма корупция в Р. България е повече от притеснително, измерено и представено чрез Индекса за възприятие на корупцията (СРІ). В тази връзка Р. България се намира на 77-мо място в световната класация и на последно място в Европейския съюз през 2018 г. с индекс 42 пункта. Данните от този индекс за периода 2012-2018 разкриват, че въпреки предприетите антикорупционни мерки липсва удовлетворяването на обществените очаквания за ефективна борба с корупцията. Това може да се дължи и на провежданата държавна политика, че корупционните действия са административни нарушения и санкциите са административнонаказателни. Само в случаи, когато противоправните деяния са престъпления, тогава по смисъла на Наказателния кодекс може да се наложи ефективно или условно лишаване от свобода.

Основната държавна стратегия за разкриване на корупционни проявления е чрез проверка на имущественото състояние на лицата, заемащи висши публични длъжности. Прозрачността при имущественото състояние на лицата, заемащи висша публична длъжност е добра практика, която улеснява откриването на потенциални случаи на незаконно обогатяване, конфликт на интереси и корупционни практики. Именно следвайки тази правна логика Комисията за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество разчита основно ма проверка на подадените декларации по чл. 35, ал. 1. т.1, 2, 3 и 4, които само за 2018 г. са били 9 066 бр. (Доклад за дейността на комисията за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество за 2018 г.).

2.1. Корупционни проявления в публичния сектор

Публичната сфера е най-благоприятна за възникването и развитието на корупционни практики. Основните причини за това са наличието на огромни финансови ресурси и лица, заемащи висши публични длъжности, които следва да ги разходват, съобразно провежданите държавни политики. В практиката ежедневно лица, оправомощени с определени държавновластнически правомощия взимат решения, с които е възможно те да получат наследваща им се облага. Именно на тези лица е гласувано доверие, че ще защитават обществения интерес и ще се разпореждат само в неговата защита. Главната опасност която може да доведе до възникване на корупция се

състои в сблъсъка между обществения интерес, който те са приели да защитават със заемането на определена длъжност и личния си интерес, който всеки един човек има и следва. Този сблъсък е ежедневен и нормален, до момента в който лицето, заемащо висша публична длъжност не предприеме действия, с които да получи неследваща му се облага, именно защото заема определената длъжност. Тогава възниква частният интерес, в резултат на което вече имаме конфликт на интереси, който може да доведе до корупция. Благодарение на делегираните им правомощия те могат да взимат решения или да оказват влияние върху други да вземат „благоприятни решения“, с цел лично или групово облагодетелстване. Поради това може да се твърди, че най-сериозно от корупция са засегнати институциите и структурите, реализиращи основните функции на държавата (Krastev, V., Koyundzhyska-Davidkova, Bl. & Petkova, N., 2019).

Процесът по реформиране на публичната администрация, чрез прилагане на добри антикорупционни практики е перманентен. Непрестанно се въвеждат добри европейски практики, които следва да оптимизират процесите, да се ускори работата и да се намалят сроковете за предоставяне на административни услуги. Именно бавната и тровава администрация е един от основните предпоставки за възникване на корупционни практики (Марков, К., 2000). Бизнесът бива принуждаван да заобикаля дългите срокове и тровавите процедури чрез помощта на „услужливи“ длъжностни лица, а за услугата им се отблагодаряват чрез различни дарове. Проблемът в това сътрудничество е, че то е изгодно за двете страни и е много трудно да бъде разкрито. Даването и взимането на подкуп е престъпление по смисъла на чл. 301 и 304 от Наказателния кодекс и всяка една от страните има интерес това деяние да остане скрито. Това законодателно решение до известна степен предопределя и ограниченият брой подавани сигнали за корупция.

Законодателната, изпълнителната и съдебната власт предоставят благоприятна среда за възникването и реализирането на корупционни практики, които оказват негативно влияние върху доверието на обществото в безпристрастното и обективно вземане на решения. Концентрация на потенциални проявления на корупция има при:

- *Назначаването на държавни служители* - при тези назначения в повечето случаи е възможно да възникне конфликт на интереси, който да се реализира в корупционна практика. Корупционното проявление тук е свързано с възникването на частен интерес за лице, заемащо висша публична длъжност. Съгласно чл. 53 от ЗПКОНПИ „частен е всеки интерес, който води до облага от материален или нематериален характер за лице, заемащо висша публична длъжност, или за свързани с него лица, включително всяко поето задължение“. Много често при избора и назначаването се реализира „непотизъм“, но той сам по себе си не е правонарушение, стига да не е извършено правонарушение. Въпреки това роднинските назначения може да доведат до загуба на доверие към институцията, както и предположения за нивото на компетентност и способността му на новоназначения роднина да се справя със задълженията си.

- *Приватизация* - корупционните прояви при раздържавяването на българската икономика най-често се дължат на политическата корупция. Така например А. Нончев (2013) свързва корупционните практики с източване на държавни и търговски банки, както и овладяването на „входа и изхода“ на държавните предприятия. Най-често използваната практика при приватизацията е чрез „преговори с потенциален купувач“, което позволява задкулисно договаряне и незаконно облагодетелстване на служители от различни равнища, ангажирани със сделката, както и чрез взимане на „лоши“ кредити за извършване на приватизационната сделка, създаването на офшорни компании, чрез

които се участва в касовата приватизация и приватизационните фондове при масовата приватизация и други (Нончев, А., 2013).

- *Обществени поръчки* - при тях наличието на корупционни прояви е най-голяма. Опасността от възникването им се дължи на това, че обществените поръчки са един от основните инструменти за преразпределяне на значителна част от държавния бюджет, както на централно, така и на местно ниво. Въпреки непрекъснатите реформи, целящи премахването на възможни корупционни практики като регистъра за обществени поръчки и единната централизирана платформа за възлагане на електронни обществени поръчки, възможностите за корупционни практики си остават. Това не се потвърждава от съдебната практика в България, „тъй като корупцията и неефективността понякога са трудно различими“ (Клитгард, Р., Маклей-Абарова, Р. & Парис, Л., 2006).

Нарушава се ефективността на разходваните средства за осигуряване на обществени блага като инфраструктура или здравеопазване. Например наличието на корупция в публичните търгове може да доведе до закупуване на стока (услуга) на по-високи цени и по-ниско качество отколкото в случаите, когато няма корупция. Това води до растеж и неефективност на разходите. Избирането на оферта с по-ниска цена и по-добро качество на стоката (услугата) би позволило да се намалят разходите и да се разпределят спестените средства за други нужди.

- *Концесии* - чрез тях възниква публично-частното партньорство. При тях икономически оператор изпълнява строителство или предоставя услуги по възлагане от публичен орган чрез концесия за строителство или концесия за услуги (Закон за концесиите). Именно при такива взаимоотношения възможността за превес на частния над държавния е възможен, особено когато няма прозрачност и ясна държавна политика.

- *Прилагане на разрешителни и лицензионни режими; събиране на данъци, мита и такси* - основна роля играе моралът на лицата, на които са им делегирани държавновластнически функции.

Българската икономика като цяло се реализира в силно корупционна среда, видно от всички публикувани доклади на Комисията до европейския парламент и съвета относно напредъка на България по механизма за сътрудничество и проверка (<https://ec.europa.eu>), която оказва негативен ефект върху икономиката. В сходна на българската действителност се намират и други европейски държави. Така например според изследване на Евробарометър през 2013 г. за възприемането на корупцията и за опита с нея на равнището на ЕС над 40% от дружествата смятат, че корупцията, както и покровителстването и непотизмът, са проблеми за извършването на стопанска дейност. За 50% от представителите на строителния отрасъл и 33% от представителите на телекомуникационните/ИТ дружества корупцията е сериозен проблем за осъществяването на бизнес. Колкото по-малко е дружеството, толкова по-често корупцията и непотизмът са източник на проблеми за извършването на стопанска дейност (Доклад на ЕС за борбата с корупцията, Брюксел 3.2.2014), а икономиката ни основно разчита на микропредприятията. Въпреки съществуващото преобладаващо мнение, че корупцията е нежелана, според изнесени данни от Център за изследване на демокрацията склонността към корупция сред фирмите в частния сектор е висока. Така например „едва 46,3% от интервюираните ръководители биха отхвърлили предложение за корупционна сделка, ако резултатите от нея са добри за фирмата. Безусловно подобен тип сделка биха подкрепили 9,4%“ (Корупцията в частния сектор в България, ЦИД, 2018). Друго заключение от проведеното анкетно проучване е, че сравнително често се наблюдава готовност за участие в корупционни отношения както сред клиентите на частните фирми, така и сред техния персонал.

2.2. Корупционни проявения в частния сектор

В частния сектор явлението „корупция“ може да засегне както търговците, търговските дружества така и юридическите лица с нестопанска цел. Основният проблем за частният сектор е, че вредоносните последици от една корупционна практика рефлектират директно върху дейността и капитала на дружеството, което може да доведе до прекратяване дейността на дружеството и освобождаване на наетите лица. Ако последиците от корупционните практики могат да окажат положително въздействие за бизнеса тогава е напълно възможно те да бъдат желани и защитавани. В тази връзка като две основни категории корупционни практики може да се посочи избягването на допълнителните разходи и получаване на конкурентно предимство. Допълнителните разходи могат да възникнат в резултат на тромава бюрократична система в публичната администрация или прекалено усложнени процедури за получаване на всевъзможни разрешителни, лицензии и други. Всяко едно забавяне води в повечето случаи до загуби и в такива ситуации е възможно и логично губещият да потърси възможности за ускоряването на проблемните процедури. Корупционните проявения могат да се изразят чрез заобикаляне на плащане на данъци, мита, ДДС, умишлено неспазване на държавни стандарти и други чрез даване най-често на подкуп, дар или услуга. Резултатът от даването на тези „облаги“ води до неоснователно обогатяване на държавните служители, което понастоящем е обект на мониторинг от страна на вече коментираната Комисия за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество.

Проявлението на корупция може да бъде насочени не само навън но и навътре към самото дружество. Така например конфликт на интереси е възможен да възникне както в публичната сфера, така и в частния сектор (Кръстев, В., 2015). В двата варианта прозира корупционно поведение, което води до неоснователно обогатяване на едно лице за сметка на държавния бюджет или частния капитал.

Заклучение

Факторите, които дават материални резултати под формата на възнаграждение и влияят върху възможностите на населението са работата, заеманата позиция в обществото, желанието за професионално развитие и качеството на личния живот. За да се развива икономиката на дадена страна трябва да бъдат създадени подходящи условия за бизнес, защото предприятията са тези, които плащат данъци и захранват държавния бюджет.

Въпреки слабостите, свързани с ефективността на използване на публичните ресурси, функционирането на надзорните институции и на правосъдната система корупционните прояви се ограничават постепенно в резултат на провежданите европейски политики. Каквито и политики да се внедряват изкушението за използване на служебно положение за лично облагодетелстване винаги ще е налице. Приоритетно моралът, сигурността, доброто финансово положение и удовлетвореността от извършваната работа могат да окажат влияние при вземането на правилното (общественополезно) решение и така да се ограничат постепенно корупционните проявения. Не на последно място държавата следва да докаже пред обществото, че има твърда решителност (не избирателна) за ефективно санкциониране на лицата, злоупотребили със служебното си положение за лично или за свързани с тях лица облагодетелстване.

Библиография

- Doklad na komisiyata do saveta i Evropeyskiya Parlament. Doklad na ES za borbata s koruptsiyata. Bryuksel 3.2.2014 SOM (2014) 38 final [Доклад на комисията до съвета и Европейския Парламент. Доклад на ЕС за борбата с корупцията. Брюксел 3.2.2014 SOM(2014) 38 final <https://ec.europa.eu/>].
- Doklad za deynostta na komisiyata za protivodeystvie na koruptsiyata i za otnemane na nezakonno pridobitoto imushtestvo za 2018 g. [Доклад за дейността на комисията за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество за 2018 г. https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=2ahUKEwjcPvMmvzmAhUhxaYKHWYrCtIQFjAAegQIBBAC&url=http%3A%2F%2Flegalworld.bg%2Fgetatt.php%3Ffilename%3Doo_78489.pdf&usg=AOvVaw1wyEd2azCmrrIAJYr8lvIE].
- Evropeyski semester – tematischen informatsionen document. Borba s koruptsiyata [Европейски семестър - тематичен информационен документ. Борба с корупцията https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/european-semester_thematic-factsheet_fight-against-corruption_bg.pdf].
- https://research.uni-sofia.bg/bitstream/10506/420/1/Psych1007_Vitanova.pdf].
- Indeks za vazpriyatie na koruptsiyata (SPI) Transperancy International [Индекс за възприятие на корупцията (CPI) Transperancy International <http://transparency.bg/>].
- Klitgard, R., Makley-Abarova, R., & Paris, L. (2006). Korumpirani gradove. Sofiya. Siela. [Клитгард, Р., Маклей-Абарова, Р., & Парис, Л. (2006). Корумпирани градове. София. Сиела].
- Koruptsiyata v chastniya sector v Bulgariya 2018. Tsentar za izsledvane na demokratsiyata [Корупцията в частния сектор в България 2018. Център за изследване на демокрацията <https://csd.bg/bg/publications/publication/private-sector-corruption-in-bulgaria/>].
- Krastev, V. (2015). Konfliktat na interesi v chastniya sector. Prouchvaniya po Stopanska istoriya i istoriya na sotsialno-ikonomicheskata sfera v Yugozapadna Bulgariya. Blagoevgrad, str. 317-327 [Кръстев, В. (2015). Конфликтът на интереси в частния сектор. Проучвания по Стопанска история и история на социално-икономическата сфера в Югозападна България. Благоевград, стр. 317-327 https://www.researchgate.net/publication/312234675_THE_CONFLICT_OF_INTERESTS_IN_THE_PRIVATE_SECTOR].
- Krastev, V., Koyundzhiyska-Davidkova, Bl. & Petkova, N. (2019). Contemporary Trends in the Development of the Anti-Corruption Legislation of Republic of Bulgaria. International conference KNOWLEDGE-BASED ORGANIZATION. 25(2): pp 141-146 <https://content.sciendo.com/view/journals/kbo/25/2/article-p141.xml>.
- Markov, K. (2000). Koruptsiyata v publichnata administratsiya. Regionalni izmereniya. Model za protivodeystvie i borba s koruptsiyata. *Balgarska mladezhka legiya "Stefan Stambolov" – Smolyan* [Марков, К. (2000). Корупцията в публичната администрация. Регионални измерения. Модел за противодействие и борба с корупцията. *Българска младежка легия "Стефан Стамболов" – Смолян* <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=2ahUKEw9m>

[KP0mvzmAhW_wsQBHcEbB4cQFjABegQIAxAC&url=http%3A%2F%2Fwww.csd.bg%2FfileSrc.php%3Ffid%3D965&usg=AOvVaw11aPuvx1rwRlZxeJUeDcsx](http://www.csd.bg/fileSrc.php?Fid%3D965&usg=AOvVaw11aPuvx1rwRlZxeJUeDcsx)].

Mauro, P. (2000). Vliyanieto na koruptionsiyata varhu rastezha, investitsiite i darzhavnite razhodi: Sravnitelnen analiz [Мауро, П. (2000). Влиянието на корупцията върху растежа, инвестициите и държавните разходи: Сравнителен анализ].

Natsionalna strategiya za preventsiya i protivodeystvie na koruptionsiyata v Republika Balgariya 2015-2020, 2015 g. [„Национална стратегия за превенция и противодействие на корупцията в Република България 2015-2020“, 2015 г. https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=2ahUKEwjMxMmckPzmAhWF0KYKHaODAecQFjABegQIAxAC&url=http%3A%2F%2Fwww.strategy.bg%2FFileHandler.ashx%3Ffileid%3D5560&usg=AOvVaw2S_IHXGRTPK1ZPLs0SwHLu].

Nonchev, A. (2013). Metamorfozi na koruptionsiyata i postsotsialisticheskata trasformatsiya na publichnata i chastnata sfera v Balgariya. Godishnik na UNSS, str. 121-156 [Нончев, А. (2013). Метаморфози на корупцията и постсоциалистическата трансформация на публичната и частната сфера в България. Годишник на УНСС, стр. 121-156].

Stemplevska, L. (2018). Koruptionsiya v biznesa – za ili protiv? *Narodnostopanski arhiv 4*, str. 16-32 [Стемплевска, Л. (2018). Корупция в бизнеса – за или против? *Народностопански архив 4*, стр. 16-32].

Tullock, G. (1996). Corruption Theory and Practice, *Contemporary Economic Policy*, Vol. 14.

Vitanova, V. (2010). Sotsialnata sreda kato determinant na koruptionnoto povedenie. *Godishnik na Sofiyskiya universitet "Sv. Kliment Ohridski"*. Kniga Psihologiya. T. 100, str. 173-204 [Витанова, В. (2010). Социалната среда като детерминант на корупционното поведение. *Годишник на Софийския университет „Св. Климент Охридски“*. Книга Психология. Т. 100, стр. 173-204

Zakon za kontsesiite. /V sila ot 01.07.2006 izm. i dop., br. 25 ot 26.03.2019 g., v sila ot 26.03.2019 g. [Закон за концесиите. /В сила от 01.07.2006 изм. и доп., бр. 25 от 26.03.2019 г., в сила от 26.03.2019 г. https://www.mtitc.government.bg/sites/default/files/zakon_koncesii-26032019.pdf].

Zakon za protivodeystvie na koruptionsiyata i za otnemane na nezakonno pridobitoto imushtestvo, Обн. ДВ. бр. 7 от 19 Януари 2018... изм. ДВ. бр. 17 от 26 Февруари 2019 г. Закон за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество, Обн. ДВ. бр. 7 от 19 Януари 2018... изм. ДВ. бр. 17 от 26 Февруари 2019 г. [/http://www.ciaf.government.bg/web/attachments/Page/29/3227/5cd2e4029c89d.pdf](http://www.ciaf.government.bg/web/attachments/Page/29/3227/5cd2e4029c89d.pdf)].

<https://ec.europa.eu>